

Άλλα πρότυπα περιγραφής πολιτισμικού υλικού

ISAD
MODS
VRA Core

Δρ. Ειρήνη Λουρεδά

Εκπαιδευτική ημερίδα: "Έργα ψηφιοποίησης υλικού - Διαχείριση Ψηφιακών Καταθετηρίων"
Βιβλιοθήκη Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, 2015

Πρότυπα για την αρχειακή περιγραφή

- ▶ General International Standard Archival Description (ISAD(G)), 2^η έκδοση, 2000 [Ελληνική έκδοση από την Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία: ΔΙΠΑΠ (Γ)]
 - Το πρότυπο αυτό παρέχει μια γενική κατεύθυνση ως προς την προετοιμασία των εργαλείων έρευνας
 - Ορίζει τους κανόνες της περιγραφής σε πολλαπλά επίπεδα και προσδιορίζει ενδεικτικά την ιεραρχία του αρχείου
 - Διατυπώνει 7 περιγραφικά πεδία με 26 στοιχεία:
 - Ενδεικτικά στοιχεία είναι: α) ο Κωδικός αναγνώρισης, β) ο Τίτλος, γ) ο Παραγωγός, δ) η Χρονολογία (ες), ε) το Μέγεθος της ενότητας περιγραφής, στ) το Επίπεδο περιγραφής

Πρότυπα για την αρχειακή περιγραφή

- ▶ International Standard Archival Authority Record for Corporate Bodies, Persons and Families (ISAAR CPF), 2^η έκδοση, 2000
 - Πρότυπο για τη δημιουργία αρχειακών εγγραφών καθιερωμένου τύπου για τους δημιουργούς των αρχείων (συλλογικά όργανα, ονόματα προσώπων και οικογενειακά Ονόματα)
 - Σημαντική εργασία, η οποία απαιτεί την πλήρη τεκμηρίωση του περιβάλλοντος δημιουργίας και χρήσης των Αρχείων
 - Υποστηρίζει την αρχή της Προέλευσης
 - Διατυπώνει τέσσερα περιγραφικά πεδία με ποικίλα στοιχεία:
 - Ενδεικτικά στοιχεία είναι: α) ο τύπος της περιγραφόμενης οντότητας, β) η καθιερωμένη μορφή) του ονόματος, γ) οι ημερομηνίες ύπαρξης ή λειτουργίας, δ) ο κωδικός αναγνώρισης της εγγραφής.

Πρότυπα για την αρχειακή περιγραφή

- ▶ International Standard for Describing Functions (ISDF) , 1^η έκδοση, 2007
 - Πρότυπο για τη δημιουργία εγγραφών για τις **λειτουργίες** του παραγωγού του αρχείου
 - Μία λειτουργία (function) είναι ο σημαντικός σκοπός ή εργασία, η οποία έχει αποδοθεί σε ένα συλλογικό όργανο για να εκτελεστεί βάση νόμου ή οδηγιών
 - Μέσα από τις λειτουργίες, μπορούν να τοποθετηθούν με σαφήνεια τα αρχεία στο ακριβές περιβάλλον παραγωγής τους
 - Διατυπώνει τέσσερα περιγραφικά πεδία με ποικίλα στοιχεία:
 - Ενδεικτικά στοιχεία είναι: α) ο τύπος της περιγραφόμενης οντότητας, β) η καθιερωμένη μορφή(ές) του ονόματος, γ) οι ημερομηνίες ύπαρξης ή λειτουργίας, δ) ο κωδικός αναγνώρισης της εγγραφής

Πρότυπα για την αρχειακή περιγραφή

- ▶ International Standard for Describing Institutions with Archival Holdings (ISDIAH), 1^η έκδοση, 2008
 - Σκοπεύει στην περιγραφή των φορέων που διαθέτουν αρχεία και παρέχουν πρόσβαση σε αυτά
 - Διατυπώνει 6 περιγραφικά πεδία με ποικίλα στοιχεία:
 - Ενδεικτικά στοιχεία είναι: α) η καθιερωμένη μορφή(ές) του ονόματος, β) η τοποθεσία και η διεύθυνση του οργανισμού, γ) ο κωδικός αναγνώρισης του οργανισμού

Αρχειακή περιγραφή

- ▶ Τέσσερα πρότυπα για αρχειακή περιγραφή που εκδίδονται από το Διεθνές Συμβούλιο των Αρχείων (International Council on Archives(ICA))
- ▶ Αντίστοιχα αυτών για μηχαναγνώσιμη αρχειακή περιγραφή
 - EAD: XML → ISAD(G)
 - EAC-CPF: XML → ISAAR (CPF)
 - EAC-F: XML → ISDF
 - EAG: XML → ISDIAH

Επισκόπηση πεδίων ISAD(G)

1. Identity Statement Area 1.1. Reference code 1.2. Title 1.3. Dates 1.4. Level of description 1.5. Extent and medium of the unit of description	4. Conditions of Access and Use Area 4.1. Conditions governing access 4.2. Conditions governing reproduction 4.3. Language/scripts of material 4.4. Physical characteristics and technical requirements 4.5. Finding aids
2. Context Area 2.1. Name of Creator 2.2. Administrative/biographical history 2.3. Archival history 2.4. Immediate source of acquisition or transfer	5. Allied Materials Area 5.1. Existence and location of originals 5.2. Existence and location of copies 5.3. Related units of description 5.4. Publication note
3. Content and Structure Area 3.1. Scope and content 3.2. Appraisal, destruction and scheduling information 3.3. Accruals 3.4. System of Arrangement	6. Notes Area 6.1. Note 7. Description control area 7.1. Archivist's Note 7.2. Rules or conventions 7.3. Date of description

MODS (Metadata Object Description Schema)

- ▶ Τρέχουσα έκδοση 3.6
- ▶ Το δημοσίευσε η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου για πρότυπο περιγραφικών μεταδεδομένων
- ▶ Αν και αρχικά το MODS προοριζόταν για περιγραφή βιβλιογραφικών μεταδεδομένων, σύντομα όμως η χρήση του επεκτάθηκε και για άλλες εφαρμογές
- ▶ Περιέχει ένα υποσύνολο δεδομένων από το MARC 21
- ▶ Εκφράζεται σε γλώσσα XML
- ▶ Δεν ορίζει συγκεκριμένο τρόπο καταλογογράφησης

Κοινότητα του MODS

- ▶ Υπάρχουν ήδη 34 projects που το έχουν υλοποιήσει
- ▶ Χρησιμοποιείται για ποικιλία υλικού και στόχων
- ▶ Για παράδειγμα:
 - University of Florida Digital Collections**
(<http://ufdc.ufl.edu/>)
 - Library of Congress Web Archives**
(<http://lcweb2.loc.gov/diglib/lcwa/html/lcwa-home.html>)

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Βασική δομή MODS

- ▶ 20 στοιχεία ανωτέρου επιπέδου
- ▶ 56 υπο-στοιχεία
- ▶ 3 βασικά γνωρίσματα (attributes)
- ▶ Όλα τα στοιχεία είναι επαναλαμβανόμενα εκτός από το <recordInfo>
- ▶ Δεν είναι υποχρεωτικά

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Στοιχεία σχήματος

Title info	Type of Resource	Physical description
Note	Classification	Access condition
Name	genre	Abstract
Subject	Related item	Part
Origin info	Language	Table of Contents
Identifier	Location	Record info
Target audience	extension	

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Παράδειγμα τεκμηρίωσης φωτογραφίας με MODS

MODS element	Value
Permanent Link	http://ufdc.ufl.edu/UF00089390/00035
Material Information Title	Drawing of a building
Series Title	Barcelona (Kenneth Treister Slide Collection - Carousel 9)
Title	Drawing of a building
Creator	Treister, Kenneth (Donor)
Publication Date	1982
Record Information Source Institution	University of Florida
Holding Location	Department of Special and Area Studies Collections, George A. Smathers Libraries
System ID	UF00089390:00035
Physical Description	Image/Photograph
Subject(s) / Keywords	Gaudi, Antoni, 1852-1926 Architecture - Florida (<i>lch</i>) Architecture - Caribbean Area (<i>lch</i>)
Temporal Coverage	Kenneth Treister professional activity (1960 - 2006)
Spatial Coverage	Europe -- Spain -- Catalonia -- Barcelona
Rights Management	Copyright 2008, Kenneth Treister. All rights reserved. Used with permission.
Type of Resource	Still image
Format	Image
Resource Identifier	36

Χαρακτηριστικά

- ▶ Πιο πλούσιο από το Dublin Core
- ▶ Προσαρμοσμένο στις ανάγκες των χρηστών από το πλήρες σχήμα του MARCXML
- ▶ Το σχήμα είναι πιο απλό από το MARC
- ▶ Διαλειτουργικό και εύχρηστο
- ▶ Χωρίς πολύπλοκους κανόνες καταλογογράφησης

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Απεικονίσεις σχημάτων

- ▶ DC to MODS
- ▶ MARC to MODS
- ▶ MODS 3.2 to DC
- ▶ MODS 3.4 to MARC
- ▶ RDA to MODS 3.4

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.loc.gov/standards/mods/>

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

VRA Core 4.0 (Visual Resources Association)

- ▶ Σχήμα μεταδεδομένων με περιγραφικά (descriptive) μεταδεδομένα για αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς και έργα τέχνης
- ▶ Αναπτύχθηκε από τον οργανισμό Visual Resources Association's Data Standards Committee. Πρόσφατα το πρότυπο υιοθετήθηκε και υποστηρίζεται από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου
- ▶ Κατηγοριοποιεί τις πληροφορίες των έργων οπτικού πολιτισμού (WORK) καθώς και των εικόνων που τα απεικονίζουν (IMAGE)
- ▶ 17 στοιχεία, με δυνατότητα επανάληψης
- ▶ Έχει γίνει η μετάφρασή του στα ελληνικά

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Ενότητες περιγραφής

- ▶ **Έργο (Work):** φυσική οντότητα που υπήρξε, υπάρχει ή μπορεί να υπάρξει στο μέλλον: καλλιτεχνικό δημιούργημα, παράσταση, σύνθεση, λογοτεχνικό έργο, αντικείμενο υλικού πολιτισμού κ.α.
 - Ενιαίο αντικείμενο ή αντικείμενο που απαρτίζεται από πολλά μέρη
- ▶ **Εικόνα (Image):** οπτική αναπαράσταση ενός έργου
- ▶ **Συλλογή (Collection):** το VRA Core 4.0 ορίζει τη συλλογή (collection) ως “ένα άθροισμα εγγραφών, έργων ή εικόνων

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Είδη σχέσεων

- ▶ Οι σχέσεις που υποστηρίζει το VRA Core 4.0 είναι οι ακόλουθες:
 - Έργο προς έργο (work to work)
 - Έργο προς εικόνα (work to image)
 - Συλλογή προς έργο/ εικόνα (collection to work or image)

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Σχέση από έργο σε έργο

- ▶ Συσχέτιση μεταξύ δύο έργων μπορεί να υπάρξει όταν τα έργα αυτά έχουν μεταξύ τους μια σημαντική εννοιολογική σχέση.
 - Μια **εγγενής** (intrinsic) σχέση υπάρχει όταν το περιγραφόμενο έργο εξαρτάται από το αναφερόμενο έργο είτε φυσικά είτε λογικά για την ταυτοποίησή του. Σχέση μέρους / όλου
πχ. ένα συστατικό ενός αρχιτεκτονικού συγκροτήματος, μια εικόνα σε ένα τέμπλο, η σελίδα ενός χειρογράφου, ένα ξεχωριστό έργο σε μια σειρά κ.λπ.
 - Μια **εξωγενής** (extrinsic) σχέση ανάμεσα σε δύο έργα υπάρχει όταν το περιγραφόμενο και το αναφερόμενο έργο μπορούν να σταθούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο και η σχέση τους είναι ενημερωτική αλλά όχι ουσιώδης φυσικά ή λογικά για την αναγνώριση καθενός από τα έργα.
πχ. προπαρασκευαστικό σκίτσο ενός έργου, έργο που είναι απομίμηση ενός άλλου, έργο για το οποίο γίνεται αναφορά στα πλαίσια άλλου έργου κλπ.

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Σχέση από έργο σε εικόνα

- ▶ **Ένα – προς –ένα**: όταν έχουμε μια εικόνα που αναπαριστά ένα έργο
- ▶ **Ένα – προς - πολλά**: όταν έχουμε πολλές εικόνες που αφορούν το ίδιο έργο (πολλές διαφορετικές όψεις του έργου)
- ▶ **Πολλά – προς – ένα** : όταν έχουμε πολλά έργα να απεικονίζονται στην ίδια εικόνα

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Σχέση από συλλογή προς έργο/εικόνα

- ▶ Η σχέση από συλλογή προς έργο είναι σχέση **ένα – προς – πολλά**, αφού μια συλλογή περιλαμβάνει πολλά έργα.
- ▶ Η σχέση από συλλογή προς εικόνες είναι σχέση **ένα – προς – πολλά**, αφού μια συλλογή περιλαμβάνει πολλές εικόνες.

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Τι περιγράφουμε με το VRA;

Αρχιτεκτονικά δημιουργήματα

γλυπτά

φωτογραφίες

πίνακες

χειρόγραφα

Στοιχεία VRA Core 4.0

Όλα χρησιμοποιούνται ως υπο-στοιχεία των στοιχείων work, image & collection

- ▶ Record Establishment
 - Work, Image, Collection
 - Relation (administrative)
- ▶ Object Name
 - Work title
 - Title
- ▶ Creator/Agent Information
 - Agent
- ▶ Physical characteristics
 - Measurements
 - Material
 - Technique
 - Inscription
 - State edition
- ▶ Stylistic, Cultural, Chronological
 - Style Period
 - Cultural Context
 - Date
- ▶ Location
 - Location
- ▶ Subject and Description
 - Subject
 - Description
- ▶ Other
 - TEXTREF
 - SOURCE (administrative)
 - RIGHTS (administrative)

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Corinthian Black-figure neck amphora (VRA CORE)

WORK

- [id: w_00000014, refid: 18313, source: History of Art Visual Resources Collection, UCR]
- agent = Walters Painter (Greek, act. c. 625-600 BCE)
- date = c. 625-600 BCE
- description = Two handled neck-amphora with five animal friezes plus neck decoration from Rhodes
- location = London: British Museum (1914.10-30.1)
- material = painted terracotta
- measurements = 35 cm (H)
- relation = Full view, side A [type: images], relids: i_00000016]
- source = Amyx, Darrel A., Corinthian vase-painting of the Archaic period, Berkeley: UC Press, 1988
- stylePeriod = Early Corinthian, Animal Style
- subject = animals; birds; friezes (ornamental bands); zoophori
- technique = painting
- textref = Amyx CVP 144.2 (NC 770)
- title = Corinthian Black-figure neck amphora
- worktype = neck amphora; slipware

IMAGE

- [id: i_00000016, refid: 534262, source: History of Art Visual Resources Collection, UCR] date = 2005
- location = History of Art Visual Resources Collection, UCR 534262
- relation = Corinthian Black-figure neck amphora [type: imageOf, relids: w_00000014]
- rights = (c) Trustees of the British Museum
- source = Thompson/Wadsworth Multimedia Manager Image Gallery
- title = Full view, side A
- worktype = digital image

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Απεικονίσεις σχημάτων

- ▶ DC to VRA 3.0 & 4.0
- ▶ VRA to MARC
- ▶ VRA to DC
- ▶ VRA to MODS

Ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.vraweb.org/resources.html>

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Οντολογία

- ▶ Στην πληροφορική: η οντολογία είναι ένα μοντέλο για ένα συγκεκριμένο πεδίο ορισμού. Με αυτό τον τρόπο ο «πραγματικός κόσμος» του πεδίου περιγράφεται μέσα από ένα σύνολο εννοιών και τις σχέσεις μεταξύ αυτών των εννοιών.
- ▶ Ένας θεωρητικός ορισμός της οντολογίας είναι «μια τυπική, ρητή περιγραφή μιας κοινής αντίληψης των εννοιών», όπου αντίληψη των εννοιών είναι μια αφηρημένη, απλοποιημένη άποψη του κόσμου που θέλουμε να αναπαραστήσουμε για κάποιο σκοπό.
- ▶ Στο Σημασιολογικό Ιστό:
 - «οντολογίες» μπορεί να αναφέρονται ως «λεξιλόγια».
 - τα λεξιλόγια ορίζουν τις έννοιες και τις σχέσεις («όρους») οι οποίοι χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν και να αναπαραστήσουν ένα πεδίο.
 - τα λεξιλόγια ταξινομούν τους όρους, χαρακτηρίζουν πιθανές σχέσεις, και καθορίζουν τυχόν περιορισμούς στην χρήση των όρων αυτών.

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Η οντολογία CIDOC (Conceptual Reference Model) (μετάφραση της παρουσίασης «The CIDOC CRM, a Standard for the Integration of Cultural Information», Martin Doerr, Steve Stead)

- ▶ Τυπική οντολογία για την τεκμηρίωση πολιτισμικών δεδομένων
- ▶ Πρότυπο ISO από το 2006 για την ενοποίηση πολιτισμικών δεδομένων
- ▶ Κίνητρο
 - Πολιτισμικές πληροφορίες εκτείνονται σε πολλά πεδία και τομείς (αρχαιολογία, τέχνη, φιλοσοφία)
 - Κάθε σκοπιά ή πεδίο έχει τις δικές του μεθόδους, τρόπους επικοινωνίας και μορφοτύπους
 - Υπάρχει μεγάλος βαθμός διαφοροποίησης
 - Ανάγκη για ενιαίο τρόπο τεκμηρίωσης και διασύνδεση της πληροφορίας από διάφορους πολιτισμικούς οργανισμούς

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Χαρακτηριστικά

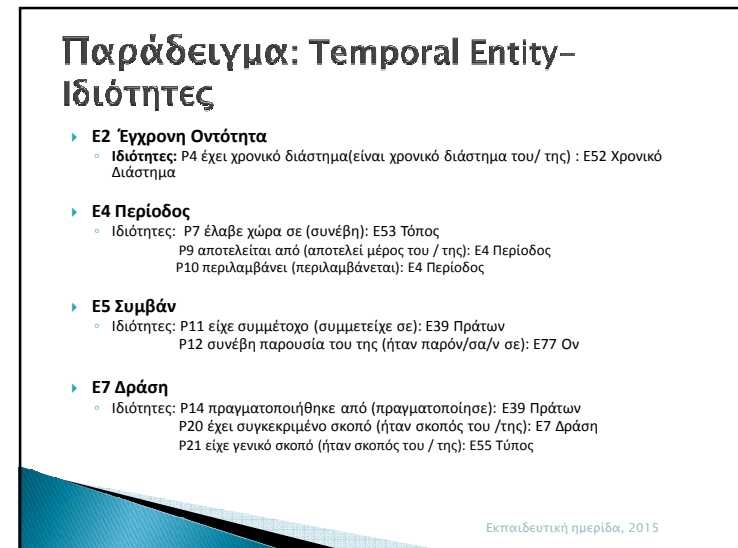
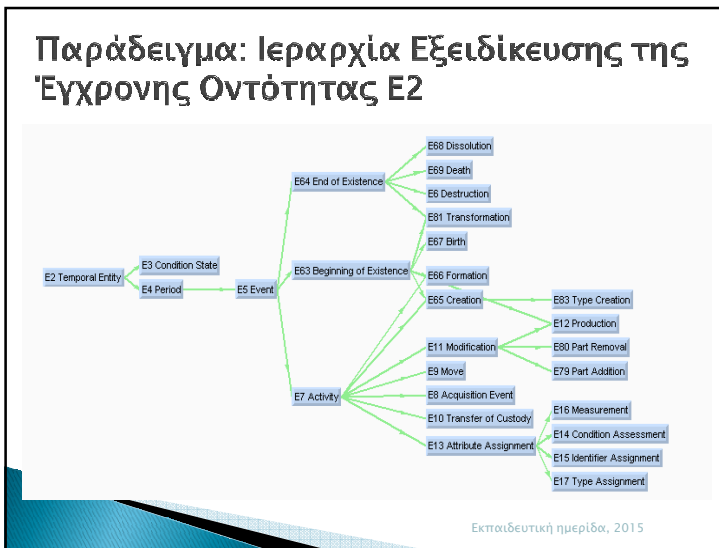
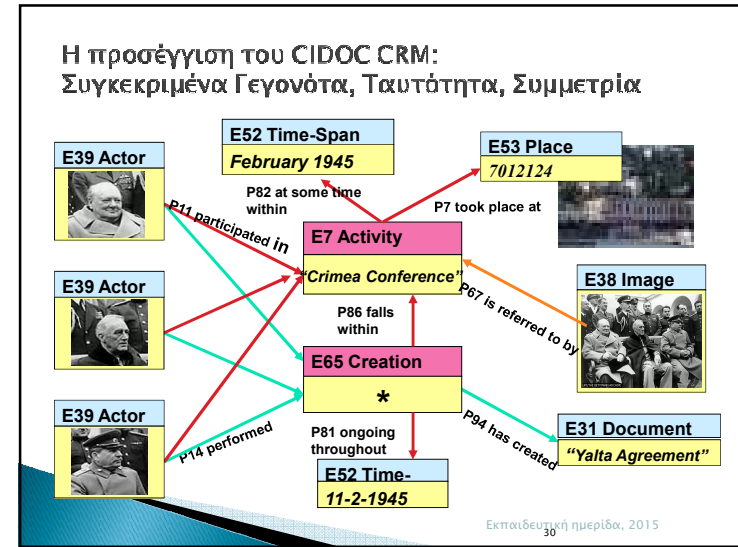
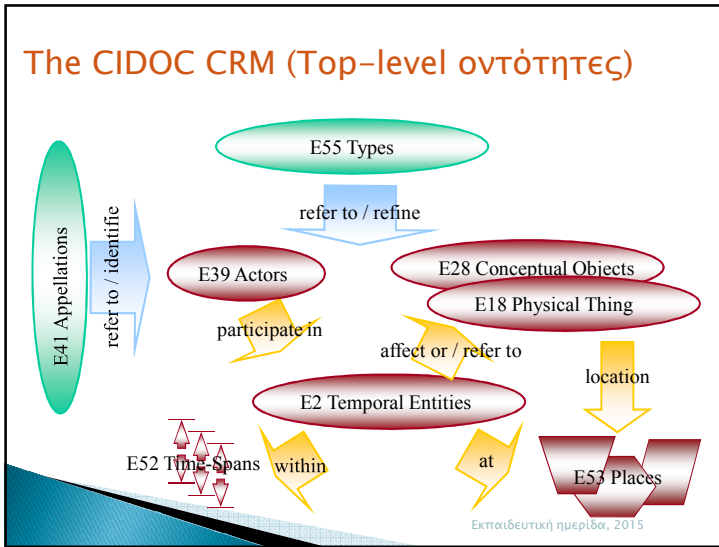
- ▶ Αντικειμενοστραφής οντολογία
 - Εννοιολογικό μοντέλο αναφοράς: Διαμορφώνει τις έννοιες που απαιτούνται για την περιγραφή αντικειμένων και συσχετίσεων στο πεδίο ενός φορέα πολιτιστικής κληρονομιάς.
 - **Δεν πρόκειται για πρότυπο μεταδεδομένων!!!**
- ▶ Είναι ένα γεγονός-κεντρικό μοντέλο οργανωμένο με βάση τον άξονα του χρόνου και οδηγεί στη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας για τη «ζωή» του αντικειμένου.
- ▶ Επιδιωκόμενος στόχος: ανταλλαγή και ολοκλήρωση επιστημονικής τεκμηρίωσης για πολιτιστικές συλλογές
- ▶ Περιλαμβάνει καλά ορισμένες έννοιες και συσχετίσεις που αφορούν στις δυνατές καταστάσεις του κόσμου της πολιτισμικής πληροφορίας

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Δομή οντολογίας CIDOC

- ▶ 86 κλάσεις (entities) και 137 ιδιότητες (properties) (συνεχώς επεκτείνεται)
- ▶ Ο τρόπος χρήσης της κάθε έννοιας ή συσχέτισης περιγράφεται με κείμενο (scope note)
- ▶ Κάθε κλάση/ συσχέτιση έχει ως ταυτότητα ένα γράμμα (E) για Entities, (P) για Properties ακολουθούμενο από έναν αριθμό. Αυτός αποτελεί την ταυτότητα της κλάσης ή της συσχέτισης
- ▶ Για λόγους ευκολίας ακολουθεί ένα σύντομο ενδεικτικό όνομα (π.χ. E4_Period, E5_Event). Στην ουσία όμως το E4 είναι η ταυτότητα (αυτό σημαίνει ότι το όνομα θα μπορούσε να αλλάξει χωρίς αυτό να δημιουργήσει προβλήματα π.χ. E4_Περίοδος).

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Αποτέλεσμα – δυνατές χρήσεις

- ▶ Εννοιολογικό Μοντέλο Αναφοράς CIDOC. Συνεργασία με το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (International Council of Museums)
- ▶ Μπορεί να χρησιμοποιηθεί:
 - ως εννοιολογικός οδηγός για τη δημιουργία σχημάτων και μορφοτύπων
 - ως γλώσσα για την ανάλυση των περιεχομένων υπαρχόντων πηγών προκειμένου να τα ενοποιήσουμε (είτε δημιουργώντας μια νέα πηγή, ή ένα μεσολαβητή)
 - στην ουσία μπορεί να βοηθήσει τον εντοπισμό στοιχείων (δεδομένων) που έχουν την ίδια σημασία
 - ως μορφότυπος μεταφοράς δεδομένων (για ενοποίηση, migration)

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Το CIDOC CRM Τι κάνει και τι δεν κάνει

- ▶ Δίνει ευελιξία !
- ▶ Το CRM μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μία μορφή δεδομένων για μετακίνηση / παρουσίαση (**αλλά όχι για εισαγωγή δεδομένων**)
- ▶ Δεν προτείνει τι θα περιγραφεί
- ▶ Επιτρέπει την ερμηνεία των πραγμάτων που περιγράφουν τα μουσεία και οι φορείς με πολιτιστικό περιεχόμενο
- ▶ Είναι εστιασμένο στη σημασιολογία των δομών δεδομένων, στην ολοκλήρωση, στην πληροφορία σχετικά με το παρελθόν

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.cidoc-crm.org/>

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

Πίνακας αντιστοίχισης Οντολογίας CIDOC με σχήμα μεταδεδομένων

DC	CIDOC/ CRM PATHS
dc:identifier	E18 (Physical Thing)- P47(is identified by)- E42(Object identifier)
dc:title	E18 (Physical Thing)- P102(has title)- E35(Title)
dcterms:spatial	E18(Physical Thing)- P128(carries/is carried by)- E73 (Information Object)- P129 (is about/is subject of)- E53(Place)
dcterms:temporal	E18 (Physical Thing)- P128(carries/is carried by)- E73 (Information Object)- P129(is about/is subject of)- E2(Temporal Entity)
dcterms:abstract	E18 (Physical Thing)- P3(has note)- E62(String)
dcterms:isPartOf	E18 (Physical Thing)-P46(forms part of)- E18 (Physical Thing) or E78(Collection)
dc:type	E18(Physical Thing)- P2(has type)- E55(Type)
dc:Format	E18 (Physical Thing)- P45(consists of)- E57(Material)
dcterms:dateCreated	E18(Physical Thing)- P108(was produced by)- E12(Production Event)- P4(has time-span)- E52(Time-Span)

Εκπαιδευτική ημερίδα, 2015

35